

Jämesoolevähi sõeluuringu korraldus Pärnu Haiglas

Käesolev infomaterjal annab ülevaate jämesoolevähi sõeluuringu raames Pärnu Haiglas (edaspidi Haigla) teostatava koloskoopia uuringu korraldusest.

Sõeluuringu eesmärgiks on avastada jämesoolevähk varasemas staadiumis või vähieelses seisundis, milleks on väikese või suure riskiga polüübid. Uuringus osalevad 60-69 aastased nii ravikindlustatud kui kindlustamata mehed ja naised iga 2 aasta tagant. Osalejatele saadetakse kutse perearsti vastuvõtule. Perearsti poole pöördudes saab patsient komplekti ja juhised väljaheitest peitvere testi tegemiseks.

Kui test on positiivne, teavitatakse sellest patsienti ja ta peab pöörduma perearsti vastuvõtule, et saada saatekirja sõeluuringu koloskoopiale ja endoskoopiale õe vastuvõtule. Perearst või pereõde annab soolepuhastusravimi koos kasutamise juhistega ning nõustab patsienti ja vastab tekkinud küsimustele.

Koloskoopia teostatakse Haigla endoskoopiaüksuses (Ristiku 1) II korrusel A- tiivas (kab. A217). Saatekirja alusel saab uuringule registreerida telefonil 447 3300 kella 8.00-16.00.

Mis on koloskoopia

Koloskoopia on seedetrakti alaosa endoskoopia, mis võimaldab arstil uurida kogu ulatuses jämesoolt painduva torukujulise optilise instrumendi (endoskoobi) abil. See uuring võimaldab selgitada kaebuste (nt alakõhuvalu, vereeritus soolest) põhjuseid ja/või leida silmaga nähtavaid haiguslikke muutusi jämesooles (nt haavandumine, põletik, kasvaja). Koloskoopia on täpsem kui röntgenuuring ning võimaldab vajadusel võtta uuringu käigus proovitükke (biopsia), mida saab hiljem mikroskoobiga uurida. Samuti on võimalik viia läbi teatud raviprotseduure, nt eemaldada polüüpe, laiendada ahenenud piirkonda jms. Uuring kestab u 30-40 minutit. Enne uuringut palume patsiendil läbi lugeda ning täita [Koloskoopia infoleht/nõusolek protseduuri teostamiseks](#) (leitav Haigla kodulehel www.ph.ee).

Uuring teostatakse vajadusel veenisisesese tugevatoimelise ja lõõgastava ravimiga, kuid siis on **sellel päeval keelatud autot juhtida** ja patsiendil on soovitatav tulla uuringule saatjaga.

Milline ettevalmistus on vajalik

Et uuring õnnestuks, on väga oluline soole uuringuks ettevalmistamine (sh soolepuhastusravimi kasutamine). 1 nädal enne uuringut tuleb vältida seemnete ja kõvade kestadega toite (nt seemneleib, tomatid, viinamarjad) ja raua- ning söetablettide tarvitamist. 2 päeva enne uuringut tuleb süüa võimalikult vähese kiudainesisaldusega toite (nt püreesupp, puljong, keedetud kala, kana, muna) ning üks päev enne uuringut vaid hommikul kerge eine, juua ainult läbipaistvaid vedelikke. Uuringu päeval ei tohi patsient süüa. Juua võib kuni 1 klaasi vett. Vahetult enne uuringu teostamist antikoagulant ravimite ära jätmine.

Kui ettevalmistavas faasis ei ole järgitud eelnevalt kirjeldatud soovitusi, suurendab see uuringu katkestamise riski.

Endoskoopiakabineti õde nõustab patsienti uuringueelselt telefoni teel või lepitakse kokku televastuvõtt (kaugvastuvõtt videokõnena).

Kui patsiendi soolest on võetud koeproovid, kutsutakse patsient tagasi Haigla eriarsti vastuvõtule edasiseks käsitlemiseks.

Vastunäidustused

Ägedad südame- ja kopsuhaigused, soolemulgustus, soolesulgus, tugev verejooks, song ja muu seesugune. Otsuse, kas patsient võib minna koloskoopiasse või oleks mõistlikum see protseduur edasi lükata, teeb perearst.

Nõuded uuringule suunamise saatekirjale

- ❖ Teenus: kood 7597 (sõelkoloskoopia)
- ❖ Eesmärk/probleem
- ❖ Kliiniline diagnoos
 - Põhihaigus: Z12.1 eri-sõeluuring soolevähi kasvaja avastamiseks
 - Kaasuvad haigused
- ❖ Anamnees
 - Varasemad endoskoopia uuringud, histoloogia leid
 - Kõhukoopa, sh günekoloogiliste operatsioonide ajalugu
 - Kasutatavad ravimid sh antikoagulantravimid
 - Marevan ravil oleva haige INR väärtus

Nõuded endoskoopia õe suunamise saatekirjale

- ❖ Teenus: AYK005 õe vastuvõtt kirurgia erialal
- ❖ Eesmärk/probleem
- ❖ Kliiniline diagnoos
 - Põhihaigus
 - Kaasuvad haigused
- ❖ Anamnees
 - Varasemad endoskoopia uuringud, histoloogia leid
 - Kõhukoopa, sh günekoloogiliste operatsioonide ajalugu
 - Kasutatavad ravimid sh antikoagulantravimid, soolepuhastusravim
 - Marevan ravil oleva haige INR väärtus

Täpsem info sõeluuringu kohta: <https://www.haigekassa.ee/et/jamesoolevahi-soeluuring>

Jämesoolevähi sõeluuringu protsess Pärnu Haiglas

